Obama elnök nyilatkozata az iráni atomprogramról szóló bécsi megállapodásról
2015.07.14.

Az iráni atomprogram nemzetközi felügyeletéről szóló tárgyalásokon 1915 áprilisában megszületett egy keretmegállapodás Irán és a hatok (Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Oroszország, Kína és Németország) között Irán atomprogramjáról. Akkor megegyeztek abban is, hogy a megállapodást 2015. június 30-ig véglegesítik. Ezt a határidőt négyszer hosszabbították meg, amíg végül is 2015. július 14-én Bécsben megtörtént a megállapodás aláírása. A megállapodás hatályba lépéséhez hátra van még a ratifikáció szükséges. Obama elnök nyilatkozata részben ezt szolgálta.

Az elnök nyilatkozata Iránról

A Fehér Ház | Sajtószóvivői Iroda | Washington, D.C. | 2015. július 14.
Posted on July 16, 2015 by admin

AZ ELNÖK: Ma, két évnyi tárgyalást követően, az Egyesült Államok, nemzetközi partnereinkkel együtt, elért valamit, amit több évtizednyi ellenségeskedés nem — egy átfogó, hosszú távú megállapodást Iránnal, amely megakadályozza majd abban, hogy nukleáris fegyverhez jusson.

Ez a megállapodás azt bizonyítja, hogy az amerikai diplomácia képes valódi, jelentőségteljes változást hozni — olyan változást, amely az országunkat és a világot biztonságosabbá teszi. Ez a megállapodás egy tőről fakad az amerikai vezetés hagyományával. Több mint 50 éve annak, hogy Kennedy elnök az amerikai nép elé állt és azt mondta: „Sose tárgyaljunk félelemből, de sose féljünk tárgyalni.” Ő akkor az Egyesült Államok és a Szovjetunió közötti párbeszéd szükségességéről beszélt, mely végül elvezetett az atomfegyverek terjedését korlátozó intézkedésekhez.

Azokban a napokban a kockázat a két szuperhatalom közötti katasztrofális atomháború kirobbanását jelentette. Napjainkban azzal a kockázattal állunk szemben, hogy a nukleáris fegyverek egyre több és több országba terjednek el, különösen a Közel-Keleten, mely a világ legvolatilisebb régiója.

Ma, mivel Amerika az erő és elv pozíciójából tárgyalt, megállítottuk a nukleáris fegyverek terjedését ebben a régióban. Ennek a megállapodásnak köszönhetően a nemzetközi közösség képessé válik megbizonyosodni arról, hogy az Iráni Iszlám Köztársaság nem fejleszt nukleáris fegyvert.

A megállapodás elér minden olyan célkitűzést, amelyet felállítottunk, amikor keretet szabtunk a tárgyalásoknak ez év tavaszán. A nukleáris fegyverhez vezető minden utat elzártunk. És az ellenőrzést és átláthatóságot célzó rezsim, ami ennek biztosítékául szolgál, felállításra kerül. Ennek a megállapodásnak köszönhetően Irán nem fog olyan magasan dúsított uránt és fegyverszintű plutóniumot előállítani, amely az atomfegyver alapanyagaiként szolgálhatna.

A megállapodásnak köszönhetően Irán fel fogja számolni a működő centrifugáinak a kétharmadát — ezek olyan gépek, amelyek a bombához használt magasan dúsított urán előállítását szolgálják – és állandó nemzetközi felügyelet alá helyezi őket. Irán a következő évtizedben nem fogja fejlett centrifugáit urán dúsítására használni. Irán a felhalmozott dúsítotturán-készletének 98 százalékától meg fog szabadulni.

Jól kifejezi mindezek súlyát, hogy Irán jelenlegi dúsítotturán-készlete akár 10 atomfegyver előállításához is elegendő. A megállapodásnak köszönhetően ez a jelenlegi készlet akkora töredékére csökken, ami egyetlen fegyverhez elegendő. Ez a készletkorlátozás 15 évig marad érvényben.

A megállapodás értelmében Irán úgy fogja módosítani az araki reaktorának magját, hogy az ne állítson elő fegyverszintű plutóniumot. Abba is beleegyezett, hogy az elhasznált fűtőanyagot elszállítja az országból, ameddig a reaktor életciklusa tart. Legalább 15 évig nem épít majd új nehézvízzel működő reaktort.

A megállapodásnak köszönhetően, most először, abban a helyzetben leszünk, hogy ellenőrizni tudjuk az összes vállalást. Ez azt jelenti, hogy a megállapodás nem a bizalomra, hanem a számonkérhetőségre épül. Az ellenőröknek heti 7 nap, napi 24 órában lesz bejárásuk Irán kulcsfontosságú nukleáris létesítményeibe.

Az ellenőröknek hozzáférésük lesz Irán teljes nukleáris ellátási láncához — az uránbányáihoz, – őrlőüzemeihez és átalakítóüzemeihez, valamint a centrifugagyártó- és tárolóegységeihez. Mindez biztosítja azt, hogy Irán nem lesz képes ismert üzemekből titkos helyekre szállítani az anyagokat. Ezeknek az átláthatósági intézkedéseknek egy része 25 évig lesz érvényben.

A megállapodásnak köszönhetően az ellenőrök hozzáférhetnek majd bármilyen gyanús helyszínhez. Egyszerűen fogalmazva, az ellenőrzésekért felelős szervezetnek, a NAÜ-nek hozzáférése lesz ahhoz, amihez szükséges, akkor, amikor szükséges. Ez a kitétel végleges. És a NAÜ abban is megállapodott Iránnal, hogy megkapja azt a hozzáférést, amire szüksége van ahhoz, hogy elvégezze az Irán múltbéli nukleáris kutatásainak esetleges katonai dimenzióiról szóló vizsgálatot.

Végül pedig, Iránnak az Atomsorompó-egyezmény értelmében véglegesen tilos atomfegyver előállításán dolgozni; ez az az egyezmény, ami a nemzetközi közösség Iránra gyakorolt nyomásának alapjául szolgált.

Ahogy Irán lépéseket tesz annak érdekében, hogy életbe léptesse a megállapodást, enyhítést kap azok alól a szankciók alól, amelyeket nukleáris programja miatt foganatosítottunk — beleértve mind az Amerika által, mind pedig az ENSZ Biztonsági Tanácsa által kivetett szankciókat. Ezek a könnyítések fokozatosan kerülnek bevezetésre. Iránnak először fontos lépéseket kell tennie a nukleáris kérdésben mielőtt enyhülni kezdenek a szankciók. És a következő évtized során Iránnak tartania kell

magát a megállapodáshoz mielőtt további szankciók megszüntetése kerül napirendre; 5 év, mire a fegyverekre, és 8 év, mire a ballisztikus rakétákra vonatkozó szankciókra sor kerül.

Mindezt az ENSZ Biztonsági Tanács egy új határozata fogja emlékezetbe és írásba foglalni. És ha Irán megszegi a megállapodást, minden szankció azonnal életbe lép újra. Úgyhogy Iránnak egyértelmű ösztönzői vannak a megállapodás betartására, és komoly következmények arra az esetre, ha megszegné azt.

Erről szól a megállapodás. És mögötte ott van a nemzetközi közösség teljes támogatása. A Kongresszusnak most majd alkalma nyílik arra, hogy megvizsgálja a részleteket, a kormányzatom pedig készen áll arra, hogy kimerítő tájékoztatást adjon arról, hogy melyek lesznek a következő lépések.

Ahogy az amerikai nép és a Kongresszus megvizsgálja a megállapodást, fontos lesz szem előtt tartani azt is, hogy mi az alternatíva. Gondolják csak végig, mi történik a világgal e megállapodás nélkül! A megállapodás nélkül nincs forgatókönyv, amely szerint a világ csatlakozna hozzánk Irán szankcionálásában mindaddig, amíg az teljesen felszámolja az atomprogramját. Semmi, amit az iráni kormányzatról tudunk, nem utal arra, hogy önként lefegyverezné magát efféle nyomás hatására. És a világ nem támogatna olyan erőfeszítést, amely Iránt végleg szankciók alá helyezi, amíg az megadja magát. A szankciókat azért foganatosítottuk, hogy diplomáciai megoldást találjunk, és ez meg is történt.

E nélkül a megállapodás nélkül nem lenne egyezség arról, hogy milyen korlátozások alá essen az iráni nukleáris program. Irán egyre több centrifugát lenne képes előállítani, működtetni és tesztelni, valamint képes lenne fűtőanyaggal ellátni egy reaktort, ami egy bombához való plutóniumot tud előállítani. És nem lennének olyan ellenőrzések, amelyek lehetővé tennék számunkra, hogy fényt derítsünk egy titkos nukleáris fegyverkezési programra. Más szóval, ha nem lenne megállapodás, nem lennének tartós korlátozások sem Irán nukleáris programján.

Egy ilyen forgatókönyv valószínűbbé tenné, hogy a régió más országai úgy éreznék, ők is kénytelenek nukleáris programot működtetni, nukleáris fegyverkezési versennyel fenyegetve a világ legvolatilisebb régiójában. Ugyanez kevesebb és kevésbé hatékony eszközt hagyna az Egyesült Államoknak, hogy megakadályozza Irán atomfegyverhez jutását.

Már több mint hat éve vagyok elnök és az amerikai fegyveres erők főparancsnoka. Újra és újra döntést kellett hoznom, hogy bevessünk-e katonai erőt, vagy sem. Ez a legsúlyosabb döntés, amit egy elnöknek meg kell hoznia. Többször és számos országban döntöttem az erő használata mellett. S a jövőben sem fogok habozni, hogy így tegyek, ha nemzetbiztonsági érdekünk úgy kívánja. Szilárdan hiszem, hogy nemzetbiztonsági érdekünk most attól függ, hogy meg tudjuk-e előzni Irán nukleáris fegyverhez jutását — ami azt jelenti, hogy diplomáciai megoldás nélkül nekem vagy egy következő amerikai elnöknek szembe kell néznie a döntéssel, hogy megengedheti-e, hogy Irán nukleáris fegyverhez jusson, és hogy katonai erőnket kell-e bevetni, hogy megállítsuk ebben.

Egyszerűbben szólva, semmilyen egyezség nem növeli annak az esélyét, hogy több háború legyen a Közel-Keleten. Mi több, semmit sem adunk fel azzal, ha kipróbáljuk, vajon ez a probléma megoldható-e békésen. Ha megtörténik a legrosszabb, vagyis hogy Irán megszegi a megállapodást, ugyanazok az alternatívák, amelyek ma nekem rendelkezésemre állnak, rendelkezésére állnak majd bármely más későbbi amerikai elnöknek is. Nincs kétségem, hogy 10 vagy 15 év múlva az a személy, aki ezt a hivatalt betölti majd, sokkal erősebb pozícióban lesz azzal, hogy Irán messzebb lesz a fegyvertől, s azzal, hogy az ellenőrzések és átláthatóság lehetőséget nyújtanak nekünk az iráni program ellenőrzésére.

Ezen okból úgy hiszem, felelőtlenség lenne felhagyni e megállapodással. Ám egy ilyen súlyos kérdésben fontos, hogy az amerikai nép és képviselőik a Kongresszusban minden lehetőséget megkapjanak arra, hogy áttekintsék a megállapodást. Hiszen a részletek számítanak. Ezeket a részleteket néhányan a világ legjobb atomtudósai közül dolgozták ki. S egy olyan országgal van dolgunk – Iránnal – amely több mint 35 éve az Egyesült Államok esküdt ellensége. Így örömmel tekintek egy nagyszabású kongresszusi vita elé erről a kérdésről, és üdvözlöm e megállapodás részletekbe menő alapos ellenőrzését.

Azonban emlékeztetni fogom a Kongresszust arra, hogy az ember nem a barátaival köt ilyen egyezményt. Akkor tárgyaltunk fegyverzetellenőrzési megállapodásról a Szovjetunióval, amikor annak az országnak eltökélt szándéka volt, hogy elpusztítson minket. S azok a megállapodások végül biztonságosabbá tettek minket.

Biztos vagyok abban, hogy ez a megállapodás megfelel az Egyesült Államok és szövetségeseink nemzetbiztonsági érdekeinek. Ezért meg fogok vétózni minden olyan törvényt, amely meggátolja e megállapodás sikeres végrehajtását.

Nem kell elfogadnunk a konfliktusok elkerülhetetlen spirálját. S pláne nem kell keresnünk azt. Pontosan azért, mert oly magasak a tétek, ez nem a politizálás vagy a színjáték ideje. A washingtoni kemény beszéd nem oldja meg a problémákat. Makacs diplomácia, a világ vezető hatalmait egyesítő vezető szerep hatékonyabb módot biztosítanak arra, hogy meggyőződjünk róla, Irán nem akar nukleáris fegyvert.

Persze ez nem jelenti azt, hogy ez a megállapodás megoldja majd minden nézeteltérésünket Iránnal. Osztjuk sok közel-keleti barátunk – köztük Izrael és az öböl-menti országok – aggodalmát afölött, hogy Irán támogatja a terrorizmust és szatellitszervezeteket használ a régió destabilizálása érdekében. De pontosan ezért tesszük meg ezt a lépést – mert egy nukleáris fegyverekkel bíró Irán sokkal destabilizálóbb és veszélyesebb lenne a barátainkra és a világra nézve.

Mindeközben fenn fogjuk tartani saját szankcióinkat, melyeket Irán a terrorizmusnak nyújtott támogatása, ballisztikus rakétaprogramja, és az emberi jogokat sértő gyakorlata miatt hoztunk. Tovább folytatjuk Izrael biztonsága érdekében tett példa nélküli erőfeszítéseinket, melyek túlmennek azon, amit bármely amerikai adminisztráció valaha is tett. Valamint tovább folytatjuk a Camp Davidben megkezdett munkát, melynek célja, hogy magasabb szintre emelje partnerségünket az Öböl-menti államokkal az Irán vagy az IÁ-hoz hasonló terrorista csoportok által jelentett fenyegetettségek elleni védekezőképességeik megerősítése érdekében.

Hiszem azonban, hogy tovább kell tesztelnünk azt, hogy ez a régió, mely oly sok szenvedést és oly sok vérontást látott, el tud-e mozdulni egy más irányba.

Újra és újra világossá tettem az iráni népnek, hogy mindig nyitottak leszünk a közös érdekek és közös tisztelet alapján álló tárgyalásokra. Valós különbségek vannak köztünk, és nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nemzeteink közötti nehéz történelmi örökséget. De ezt megváltoztathatjuk. Az erőszak és a merev ideológiák útja, a szomszédok megtámadásával való fenyegetésre és Izrael elpusztítására épített külpolitika – ez zsákutca. Egy másfajta út, a tolerancia és a konfliktusok békés feloldásának útja, vezet a globális gazdaságba való jobb integrálódás, a nemzetközi közösséggel való további tárgyalások, és az iráni nép boldogulása és gyarapodása irányába.

Ez a megállapodás lehetőséget kínál az ebbe az irányba való elmozdulásra. Ezt a lehetőséget meg kell ragadnunk.

Hosszú utat tettünk meg, míg idáig elértünk – évtizedekig tartó iráni nukleáris program, sokévnyi szankciók, és több hónapos intenzív tárgyalás. Szeretném ma megköszönni a Kongresszus mindazon tagjainak mindkét pártban, akik segítettek az oly hatásosnak bizonyult szankciók életbe léptetésében, és szeretném megköszönni a többi országnak is, akik csatlakoztak hozzánk eme erőfeszítésben.

Szeretném megköszönni a tárgyalásban résztvevő partnereinknek is – az Egyesült Királyságnak, Franciaországnak, Németországnak, Oroszországnak, Kínának, valamint az Európai Uniónak – egységünket ezen erőfeszítésben, amely megmutatta, hogy világ figyelemre méltó eredményeket érhet el, ha közösek az elképzeléseink a konfliktusok békés kezelésére. Megmutattuk, mit tudunk elérni, amikor nem húzunk széjjel.

Végül szeretnék köszönetet mondani az amerikai tárgyaló csapatnak. Szakértői csapat – melynek tagja volt Ernie Moniz energiaügyi miniszter is — dolgozott hetekig folyamatosan ezen. Külön szeretném megköszönni John Kerry külügyminiszterünknek, aki több mint négy évtizeddel ezelőtt kezdte szolgálni ezt az országot, amikor felvette egyenruhánkat és elment a háborúba. Most az erős, elveket követő amerikai diplomácia iránti elkötelezettsége teszi ezt az országot biztonságosabbá.

A történelem megmutatta, hogy Amerikának nem csak erővel, hanem elveink által is kell vezetnie. Megmutatta, hogy nem akkor vagyunk erősebbek, amikor egyedül vagyunk, hanem amikor egységbe kovácsoljuk a világot. A mai bejelentés egy újabb fejezetet jelent e törekvésben egy biztonságosabb és segítőkészebb és reménytelibb világ érdekében.

Köszönöm. Isten áldja Önöket. És Isten áldja az Amerikai Egyesült Államokat.

Forrás: Statement by the President on Iran **|**THE WHITE HOUSE | Office of the Press Secretary | July 15, 2015

Az Egyesült Államok Budapesti Nagykövetségének honlapja. In:

http://ircblog.usembassy.hu/